

בריתו יצחק • הממוך להוצאת כתבי מורינו הרב יצחק ברנד שליט"א

העולה לזהר הבית, הוא רודף, או מבער ע"ז?

אילוסטרציה: הגאון הרב משה שטרנבוך שליט"א

בריתנו יצחק

המכון להוצאת כתבי מורינו הרב יצחק ברנד שליט"א

העולה לחר הבית, הוא רודף, או מבער ע"ז?

נחמיה בונה חומת ירושלים, איך התגרה באומות? • יש כעת מלחמת מצווה, בין מצד כיבוש א"י, ובין מצד ביעור ע"ז • דעת הגאון הרב משה שטרנבוך: "דין רודף" להרדים העולים לחר הבית • דעת האוסרים רק מדין הוראת שעה • טענות נגד העלייה, ושוברם בצידם • טענת "רודף" בעלייה לחר הבית ובארץ ישראל ביטול ג' שבועות • ראה נוספת מתפילת משה רבינו בפרשת ואתחנן • כיבוש ארץ ישראל ע"י רשעים • התמעטות קדושת ארץ ישראל בשליטת גוים • מי כאן הרודף? • כניעה לטרור מביא לידי סכנה נוראה • המתנגדים לא הולכים עם תכלת, וירתגודו גם בהמשך • מסקנא • נספח: השב"כ בעד עליית היהודים לחר הבית • נספח: שיטת הגר"ז בהתנגדות למדינה, בין בהתחלה ובין בהמשך

בעקבות מאמר חריף שיצא מהגאון הראב"ד ר' משה שטרנבוך שליט"א (כ"צא לכ"ן) שכל מי שעולה לחר הבית נקרא רודף, והוא מתגרה באומות, כתבנו מאמר זה.

נחמיה בונה חומת ירושלים, איך התגרה באומות?

מצאנו שנחמיה בנה חומת ירושלים, על אף שהיה התנגדות גדולה מצד הגוים שסביבותיו, והם איימו מפורש שאם יבנה חומות ירושלים יעשו מלחמה אתו, והיה סכנה גדולה, ונחמיה הוצרך להביא אנשי חיל שישמרו על הבונים, וכן הבונים עצמם החזיקו נשק. ויש לעיין איך בנה את החומה, הרי הוא הרגיו את הגוים, והכניס בסכנה כל כלל ישראל שהיה אז בא"י.

כמ"ש בנחמיה (ג, לג - לה): "וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע סַנְבַלְט כִּי אָנְחָנוּ בּוֹנִים אֶת הַחוֹמָה וַיַּחֲר לֹו וַיִּכְעַס הַרְבֵּה וַיִּלְעַג עַל הַיְהוּדִים: ... (לה) וַיִּבְנֶנָּה אֶת הַחוֹמָה וַתִּקְשֶׁר כָּל הַחוֹמָה עַד חֻצְיָה וַיְהִי לָב לָעַם לַעֲשׂוֹת: (טו, טז, טז - טז) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע סַנְבַלְט וְטוֹבִיָּה וְהָעֲרָבִים וְהַעֲמֻנִים וְהָאֲשֻׁדּוּדִים כִּי עֲלְתָה אַרְוֶכָה לְחַמּוֹת יְרוּשָׁלַם כִּי הִחְלוּ הַפְּרָצִים לְהִסְתֵּם וַיַּחֲר לָהֶם מְאֹד: (יז) וַיִּקְשְׁרוּ כָלֶם יַחְדָו לְבֹא לְהִלָּחֵם בִּירוּשָׁלַם וְלַעֲשׂוֹת לוֹ תוֹעָה: (יח) וַנִּתְפַּלֵּל אֶל אֱלֹהֵינוּ וַנַּעֲמִיד מִשְׁמֵר עֲלֵיהֶם יוֹמָם וְלַיְלָה מִפְּנֵיהֶם: (יט) וַיֹּאמֶר יְהוָה כִּשְׁל כַח הַסֶּבֶל וְהָעֶפֶר הַרְבֵּה וְאָנְחָנוּ לֹא נוּכַל לְבָנוֹת בַּחוּמָה: (כ) וַיֹּאמְרוּ צְרִינוּ לֹא יָדְעוּ וְלֹא יֵרָאוּ עַד אֲשֶׁר נְבֹא אֶל תּוֹכֶם וְהִרְגָנוּם וְהִשְׁבַּתְנוּ אֶת הַמְּלָאכָה: (כא) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּאוּ הַיְהוּדִים הַיִּשְׁבִּים אֶצְלָם וַיֹּאמְרוּ לָנוּ

עָשָׂר פְּעָמִים מִכָּל הַמְקוֹמוֹת אֲשֶׁר תָּשׁוּבוּ עָלֵינוּ: (ד) וְאֶעֱמִיד מִתְחַתִּיתוֹת לְמָקוֹם מְאֻחָרִי לְחֹמֶה בְּצִחִיחִים וְאֶעֱמִיד אֶת הָעַם לְמִשְׁפַּחוֹת עִם חֲרַבְתֵּיהֶם וְרַמְחֵיהֶם וְקִשְׁתֵּיהֶם: (ה) וְאֶרְאֶה וְאֶקְוֶה וְאֶמַּר אֶל הַחַרְיִים וְאֶל הַסִּגְנִים וְאֶל יֵתֵר הָעָם אֶל תִּירָאוּ מִפְּנֵיהֶם אֶת ה' הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא זְכֹרוּ וְהִלַּחְמוּ עַל אֲחֵיכֶם בְּגִיכֶם וּבְנִתֵיכֶם וּנְשֵׁיכֶם וּבְתִיכֶם: (ו) וְיִהְיֶה כַּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ אוֹיְבֵינוּ כִּי נֹדַע לָנוּ וַיִּפֹּר הָאֱלֹהִים אֶת עֲצָתָם וּנְשָׁב כְּלָנוּ אֶל הַחֹמֶה אִישׁ אֶל מְלֹאכְתּוֹ: (ז) וְיִהְיֶה מִן הַיּוֹם הַהוּא חֲצִי נְעָרֵי עֲשִׂים בְּמִלְאָכָה וְחֲצִיִּם מְחֻזְּקִים וְהַרְמָחִים הַמְּגַנִּים וְהַקִּשְׁתוֹת וְהַשְּׂרִינִים וְהַשְּׂרִים אַחֲרֵי כָּל בֵּית יְהוּדָה: (ח) הַבּוֹנִים בַּחֹמֶה וְהַנְּשָׂאִים בְּסֻבָּל עַמְשִׁים בְּאַחַת יְדוֹ עֹשֶׂה בְּמִלְאָכָה וְאַחַת מְחֻזְּקַת הַשְּׁלַח: (ט) וְהַבּוֹנִים אִישׁ חֲרָבוֹ אֲסוּרִים עַל מְתָנְיוֹ וּבּוֹנִים וְהַתּוֹקֵעַ בַּשּׁוֹפָר אֶצְלֵי: (י) וְאֶמַּר אֶל הַחַרְיִים וְאֶל הַסִּגְנִים וְאֶל יֵתֵר הָעָם הַמְּלֹאכָה הַרְבֵּה וְרַחֲבָה וְאַנְחֲנוּ נִפְרָדִים עַל הַחֹמֶה רַחוּקִים אִישׁ מֵאֻחָיו: (יא) בְּמָקוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל הַשּׁוֹפָר שָׁמָּה תִּקְבְּצוּ אֶלְיָנוּ אֲהִינּוּ יִלְחָם לָנוּ: (יב) וְאַנְחֲנוּ עֲשִׂים בְּמִלְאָכָה וְחֲצִיִּם מְחֻזְּקִים בְּרַמְחִים מַעֲלוֹת הַשְּׁחַר עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים.”

והתירוץ על הקושיה היא, שבמלחמת מצוה לא חוששין לסכנה, כי זה מהות המלחמה, וכאן בנין חומת העיר הוא נחוץ לשמירת העיר, וזה חלק מענין המלחמה, ולא חוששין לסכנה, כי הסכנה הכי גדולה היא שלא בונים החומה.

וזה סיבת כל מלחמות היהודים כולל החשמונאים, למען המקדש ולמען התורה, אף שנהרגו הרבה במלחמות האלו, וכן מצינו בבר כוזיבא שרבי עקיבא תמך בו כמבואר ברמב"ם (הלכות מלכים פ"א הל' ג'). ואין צורך בנביא ואורים ותומים.

יש כעת מלחמת מצווה, בין מצד כיבוש א"י, ובין מצד ביעור ע"ז

התביעה האיסלמית על הר הבית הוא ללחום נגד א"י ישראל, שהם רוצים להכריז שהקב"ה עזב את עם ישראל ובוחר באיסלאם, וזה סותר את כל יסוד הבריאה שהקב"ה בחר בעם ישראל. ע"י במאמר **אנכי ה' אלהיך והכפירה האיסלאמית**, וע"י בחזו"א (שביעית ס"ו כ"ד ס"ק א) שאיסור לא תחנם הוא ענף ממצוות ביעור ע"ז, וזה מחייב ליישב כל א"י, ולא יחנו בא"י עובדי ע"ז. והוסיף (שם ס"ק ג) שגם האיסלאם בכלל זה, שאף שאין זה ע"ז לענין איסור יין נסך בהנאה, אבל זה כפירה, משום שאינם מאמינים שעם ישראל הוא העם הנבחר. וכן מבואר בטור וב"י ובב"ח (ח"ו ס"ו רמ"ג, אהרי הסרת הלמורה, שהיה מלומד צמחודות טור הישנים, ונתקן צמח מהדורת טירת זכורה) ששייך לא תחנם גם בישמעאלים, וממילא ביעור מקומות שהאיסלאם שולט הוא בכלל מצוות ביעור ע"ז.

וא"כ כל זמן שהאיסלאם שולט בהר הבית יש בזה חילול השם נורא, וכל צמצום שליטה שלהם בכל חלק מא"י ובפרט בהר הבית, הוא מסיר חלק מהחילול השם הנורא. וזה ברור, שמה שהערבים רוצים בהר הבית, זה לא עוד קרקע, אלא רוצים להכריז שהקב"ה הוא לא אהי ישראל, וכל שליטה יהודית יותר במקום הוא הכרזה לכל העולם שהקב"ה הוא אהי ישראל. וא"כ יש כאן מלחמת מצווה על יחוד ה' שהקב"ה הוא אהינו ואנחנו עם מרעיתו.

והנה במלחמה יש שני כוחות, **אחד**, החיילים שעושים עבודת שטח, **שנית**, ההכרזה שיש צורך במלחמה, וזה לא פחות חשוב מפעילות החיילים. וממילא כל מי שעולה להר הבית מקיים בזה מצוות מלחמת מצווה של כיבוש ארץ ישראל ושל ביעור ע"ז, והוא מכריז לעיני כל עולם, שהקב"ה ברא את העולם והוא המנהיג והוא בחר בעם ישראל.

דעת הגאון הרב משה שטרנבוך: "דין רודף" לחרדים העולים להר הבית

כעת אנו מביאים דברי הגאון הרב משה שטרנבוך שליט"א שתקף בחריפות את החרדים העולים להר הבית, וטען כי יש להם דין 'רודף' וכי הם עתידים ליתן את הדין מאחר ולדבריו הם מסכנים את חיי תושבי הארץ.

ו"ז (מתוך "מאמר שצווי בדרכי עבודת ה' וענייני הזמן", פרשת דברים תשע"ז): "לצערנו ולבושתינו ישנם בזמנינו אנשים חרדים בלבוש חרדי וכן אנשים מ'המזרחי' שעולים להר הבית, ועוברים על הגבול שגבלו ראשונים לשמור על קדושת הר הבית לבל ייכנס לתוך הר הבית שום יהודי גם אם הוא טהור, וכן נהגו והקפידו על זה ונתקבל כמנהג פשוט שאין היהודים עולים להר הבית, וכבר מבואר ברמב"ם (פ"ג מהלכות ממרים) שאין כח לשום בית דין לבטל מנהג שהנהיגו הקדמונים ופשט בכל ישראל.

ואין ספק שהם עתידים ליתן את הדין גם על שמסכנים את חייהם של תושבי ארץ ישראל, שדבר זה הוא בגדר התגרות בישמעאלים - שרואים בכניסת יהודים להר הבית כפגיעה בדתם, ורבים מהם מוכנים למסור נפשם על דתם ולרצוח בנו רח"ל עבור זה, ומבואר בפוסקים כמה יש להיזהר שלא לעורר איבה בין אומות העולם לישראל, שאיבה היא כפיקוח נפש, ודינם כדין רודף, [שהלא מבואר בפוסקים שמוסר דינו כרודף, וכ"ש כאן שמכניסים את יושבי הארץ לסכנת מוות ה"י].

ומאחר שאותם אנשים פועלים לתעד ולפרסם בכל העולם איך אנשים חרדים עולים להר הבית, והדבר מעלה את חמתם של הערבים

להתנגם בנו ח"ו, חובת השעה עלינו לעמוד כנגדם ולפרסם בכל מקום שהם פועלים בניגוד גמור לדעתינו, ואנו מוקיעים אותם מחוץ למחנינו ואין להם שייכות אלינו, וחייבים לפרסם כן בכתבי עת ומודעות ועיתונים בארץ ובעולם כולו, למען יידעו כל אומות העולם שקבוצה זו פועלים על דעת עצמם ואין להם שייכות לדת ישראל".

עכ"ל הגאון ר' משה שטרנבוך שליט"א.

טענה זו של התגרות באומות ודין רודף, התגברה גם בעיתון יתד נאמן, אחרי שעלו כאלף ושלוש מאות יהודים בתשעה באב תשע"ז. אולם שם הוסיפו גם טענת "כרת", וכן בעיתון המודיע התקייף בחומר איסור כרת. וכן הראשלי"צ הרב יצחק יוסף שליט"א התקייף את העולים להר הבית, וכן הגאון ר' שלמה משה עמאר שליט"א.

ויש בדברי הגאון ר"מ שטרנבוך שני טענות, **אחד** שמוסכם מכל חכמי הדור הקודם שאסור לעלות להר הבית, **שנית** התגרות באומות.

[הוא לא טען מה שכתוב בעיתונים, שיש חיוב כרת לעולה להר הבית, אלא רק שאסור לעבור על תקנות חכמי הדור שעבר, ועל זה מגיע לו יישר כח.

ועי' בספר אל הר המור (מהדורה ראשונה עמוד 57; מהדורה שנייה, אב תשנ"ג, עמוד 100), שהרב יוסי פלאי שאל את הגאון ר' שלמה זלמן אויערבך זצ"ל שהיה חתום בשנת תשכ"ז על איסור כניסה להר הבית, האם זה מהווה איסור עצמי, או שזה רק אזהרה. והשיב שזה רק אזהרה ולא איסור עצמי].

דעת האוסרים רק מדין הוראת שעה

והנה הרמב"ם עלה להר הבית, ועשה יו"ט לכל הדורות ביום שזכה להתפלל בהר הבית, (עי' מה שכתבנו בענין במאמר **תיקון להקפאת הצנייה - תצטע** לבית המקדש, וכן במאמר **תפילת הרמב"ם בבית הגדול והקדוש, ודברי הנחת ילחם**).

וא"כ מה שאסרו חכמי הדור לעלות להר הבית, זה רק מדין הוראת שעה שלא ידעו היכן מקום המקדש, או גזירה שמא אחרים יעלו שלא כדין.

אבל כעת כבר נתברר בראיות ברורות שמקום המקדש הוא תחת כיפת הסלע, בין מצד מסורת רצופה; ובין מצד בירור הטופוגרפיה של ההר, שע"פ מסכת מידות ההיכל היה הכי גבוה, ונמוך מזה העזרה, ונמוך מזה עזרת נשים, וזה מתאים אך ורק כפי המסורת שתחת כיפת הסלע הוא מקום המקדש (עי' בספר **תורת בית ה'**, מלאת הכרז זלמן קוקן, נמלאת בחומר החכמה). וא"כ אין עוד מקום לחשוש חשש זה. (ועי' גם במאמר **ראיות**

על מקום הסיכל וקודש הקדשים, וכן ביותר אריכות בספר המסורת על מקום המקדש, של הרב יוסי פלאי והרב נועם שפירא).

ובן אם יגיע הזמן שיש אפשרות להקריב קרבנות, וכי יש לחשוש לאיסור הרבנים לעלות על הר הבית, וכן אם יש אפשרות לבנות את בית המקדש. (ע"י זמאמר זכריה הכניא - בית המקדש יבנה צדי אדם). [ואומנם דעת הרבה רבנים שכל זה שייך רק למשית. אולם כבר ביארנו מהרבה מקורות ששייך הקרבת קרבנות בלי משית, וכן בנין בית המקדש. שהרי בסדר התפילה בית המקדש לפני "את צמח דוד". וכן הוא בירושלמי (מעשר שני, פ"ה, הל' ג). וע"י בשו"ת חת"ס (י"ד סי' לט), וחזו"א (אה"ע סי' ג ס"ק ז)].

טענות נגד העלייה, ושוברם בצידם

המענה שאחרים יעלו שלא כדין, לא שייך במקום שצריך להחזיק המקום, ע"י בתוסי' שבועות (דף ע"א ד"ה עולי גולה). וכן ע"י ט"ז ופר"ח (כ"י תקפ"ז) שבמקום עקירת מצווה לא חוששין שיבוא לידי מכשול.

ומי שטוען שחייב כרת בעליה להר הבית - הרי זה נגד משנה מפורשת בכלים (פ"א מ"ה), שכרת הוא רק בעזרה ולא בהר הבית, ורק טמא בטומאה היוצאת מגופו אסור לעלות להר הבית. וכן הוא בגי מקומות בגמרא (פסחים דף סז ע"א; מיר דף מה ע"א; סוכה דף כ ע"א).

ובן מצד חשש זיבה אין לחשוש, שזה לא שכית, כמבואר בטהרות (פ"ז מ"ו) ונדה (דף יג ע"ג) בענין שוטה, וסוף נזיר שספק זב טהור.

ובן אין לחשוש שאולי בשוגג יכנסו למקום העזרה, שהרי מקום העזרה הוא על הרמה שהוא כשלשה מטר יותר גבוה מהר הבית, וניכר היטב. [וע"ע במאמר עליונים למטה ותחתונים למעלה, כל הטענות נגד העלייה, והפירוכות].

טענת "רודף" בעלייה להר הבית ובארץ ישראל

אולם כאן טען הגאון ר' משה שטרנבוך שליט"א טענה אחרת, שזה דין של רודף, משום שהגויים מתרגזים על זה, משום שזה פוגע באמונה האיסלמית שלהם.

הנה זה גופא סיבה **שכן** לעלות, משום שבאמת אנו צריכים לבער הכפירה של האיסלאם. ובשלמא בימים הקדמונים שלא היה שום אפשרות של שלטון יהודי, לא היה שייך לדבר על מלחמת מצווה, אבל כעת נשתנו העיתים, ואף אם עדיין אין אפשרות לכבוש לגמרי, אבל כל מה שניתן לעשות לחזק שילטון יהודי שם הוא בכלל מלחמת מצווה.

הנה בענין נתינת שטחים לערבים, היה הגאון שליט"א בעד נתינת שטחים בעקבות סכנת שפיכת דמים מצד הערבים שאסור להרגיז אותם, כמבואר בספרו "בעיות הזמן" (ח"ב, הוצ'ה נאולר ההכמה). וכן כתב שם שלא נוהג היום מצוות כיבוש א"י, משני טעמים, **אחד** משום שנוהג עדיין ג' שבועות ואחד מהם שלא ימרדו באומות העולם ללחום נגדם, וס"ל שזה שייך גם בא"י, וג' שבועות אלו מתקיימים עד ביאת המשיח. **ושנית** מכיון שהממשלה אינה שומרת תורה, אין בו משום מצוות כיבוש א"י. וכן כתב (ס"ט) שע"י שנותנים חלקים מא"י לגוים לא נתמעט שום דבר מקדושת א"י נע"י לקמן כל הפירוט (לסברות האלו).

ובן ידוע שבעיתון יתד נאמן במשך שנים ע"ג שנים טענו שכל תושבי שטחי יהודה שומרון ורצועת עזה, יש להם דין רודף. עד שהוכרחו ליישב את קרית ספר, ואז צמצמו טענה זו רק על השטחים שמחוץ לגבול קרית ספר וביתר עילית, [עיקר הנפ"מ הוא בגלל שמקום שזה נחוץ לאנ"ש, מחפשים חילוקים להתיר, ע"ע **בויכוח עם ח"י"כ משה גפני בנושא חורבן יישובים**]. וא"כ בעצם לדעתם כל תושבי השטחים מסכנים הציבור, וא"כ צריך להוקיע כל תושבי השטחים.

וייתר מזה, הנה טענה זו היה גם בעצם הקמת המדינה, והגאון ר' משה שטרנבוך הביא (תשובות והכנות, כרך 3, ס"ו קמ) דברי הגרי"ז מבריסק, שאסור להקים מדינה אפילו אילו שומרי תורה ומצוות היו מקימים אותה, משום שזה מביא לידי סכנה, ע"י דבריו במאמר **"שיטת הגרי"ז הלוי והחולקים בענין המדינה"**, ומכל מה שנאמר שם נראה שהוא סובר כדעת הגרי"ז. וא"כ כל הטענה כאן הוא לא רק על עליה להר הבית, אלא על כל יושבי ארץ ישראל. והרי כל הזמן ממלחמת השחרור עד מלחמת ששת הימים לחמו הערבים נגדינו, אף ששום יהודי לא עלה להר הבית, וגם לפני מלחמת ששת הימים (שנת תשכ"ז) רצו כל הערבים להשמיד אותנו בעקבות שיש כאן מדינה יהודית, וא"כ אם יש להוקיע כל מי שמסכן את היהודים ע"י שמרגיז את הערבים - צריך להוקיע את כל תושבי ארץ ישראל, וכולם יצאו לחו"ל, ואז לא יהרגו שום יהודי בא"י.

ובהו"פ יש גם סכנה, כי שם ירצו להשמיד כל היהודים כמו שעשה הצורר ימ"ש. והסיבה לכך כי עצם הדבר להיות יהודי זה מסוכן, כמ"ש במדרש רבה (פרשת מטות פרשה 33 סימן 3) **"אמר משה: רבון העולמים, אם היינו ערלים או עובדי עבודת כוכבים או כופרי מצות לא היו שונאים אותנו, ואינן רודפין אחרינו אלא בשביל תורה ומצות שנתת לנו"**.

וממילא מכיון שבין כך יש סכנה שיהרגו יהודים, צריך לחזק את העליה להר הבית שזה מחזק את הארץ.

ו **חזו"ן** מזה יש מצוה מיוחדת לכבוש את הר הבית, עיי במאמר **מצוות כיבוש הר הבית**, והעליה מחזקת את הכיבוש. וכן ביעור ע"ז של האיסלאם, מכיון שכעת הכיבוש מרופה בידינו ועיי עליה יהודית מתחזק איכות הכיבוש שם, ויש בזה מלחמת מצווה של ביעור ע"ז. וזה מעבר לכך שיש מצווה גדולה להתפלל על הר הבית. וכן מצוות מורא מקדש, שזה שייך לקיים רק מי שעולה שם ומקיים המצוות כמו שצריך, שנהרר מללכת במקום שאסור ללכת ובלי נעלי עור וללכת למקוה כשרה מקודם.

אז"ל כמובן, לדעת הרב משה שטרנבוך שליט"א לא נוהג כלל מצוות כיבוש ארץ ישראל, וכן לא כיבוש הר הבית, עד שיבוא משיח, ממילא לשיטתיה לא שייך כל זה.

ביטול ג' שבועות

בגמ' (כתובות דף ק"א ע"ב) איתא ג' שבועות, ושנים מהם שלא יעלו כחומה, ולא ימרדו באומות העולם. ועיי במאמר **ביטול ג' שבועות**, הרבה סיבות שהם התבטלו כבר. ואנו מביאים כאן בקיצור מה שנכתב שם, ואח"כ אנו מביאים ראייה נוספת.

[א] **מכתב האור שמח** שאחרי הצהרת בלפור, וכן בעקבות זה ועידת סן רימו (בשנת תר"פ), שאומות העולם החליטו להקים בית ליהודים - סר פחד השבועות.

[ב] הצהרת אומות העולם ב"ז כסלו תשי"ח (כט נובמבר 1947) בהסכמה על הקמת המדינה, וזה בכלל פקידה שמבטלת הג' שבועות.

[ג] נתינת פירות רבים בא"י, כמבואר בסנהדרין (דף נ"א ע"ב) שזה סימן לקץ מגולה, וכעת נתגבר צמיחת פירות בא"י בצורה גדולה מאוד. כעת נתפרסם (גליון בית הלל) שהתמרים מגיהול שהובאו מבבל, נותנים בא"י עשר פעמים פירות ממה שנתנו בבבל, וכן היין בא"י הכי משובח מכל העולם.

[ד] מלחמת השחרור ומלחמת ששת הימים, שהקב"ה נתן בנסים גדולים את א"י, זה פקידה [בפרט זה נאריך אי"ה עוד].

[ה] בא"י לא שייך כלל ג' שבועות. שרק לעלות מחו"ל לא"י יש בזה שבועה שלא יעלו כחומה. וכן שלא ימרדו באומות זה שייך רק תחת שלטון גוי, ולא שייך כעת בא"י.

[ו] כשהגויים עוברים על השבועה שלא ישעבדו את ישראל יותר מדאי, גם ישראל לא מצווים על השבועה.

ראיה נוספת מתפילת משה רבינו בפרשת ואתחנן

"וְאַתְּ חָנַן אֵל ה' בְּעַת הַהוּא לְאמֹר" (דברים, ג, כג). ופירש רש"י: "בעת ההיא - לאחר שכבשתי ארץ סיחון ועוג דמיתי שמא הותרו הנדר".

הנדר שהוזכר כאן הוא השבועה של הקב"ה שמשה רבינו לא יכנס לא"י ולא יתפלל על זה, ע"י במדבר (כ, יג) "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן יְצֵן לֹא הָאֲמֹנֶתֶם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכֹן לֹא תָבִיאוּ אֶת הַקֶּהֶל הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם". ופירש רש"י: "לְכֹן לֹא תָבִיאוּ - בשבועה, כמו (שמואל"א, ג, יד) 'לְכֹן נִשְׁבַּעְתִּי לְבַיִת עָלַי', נשבע בקפיצה כדי שלא ירבו בתפלה על כך".

הנה משה רבינו חשב, שמכיון שכבר נכנס ועשה מלחמה וכבש ארץ סיחון ועוג נתבטלה השבועה, וביאור הענין, שארץ סיחון ועוג הוא אמנם גם קצת א"י אולם לא בדרגא של א"י המערבי, וחשב משה רבינו, שכוונת השבועה שלא יכנס לא"י הוא גם על החלק הזה, ומכיון שראה שהקב"ה עזר לו לכבוש החלק הזה - נתבטל השבועה לגמרי גם על החלק המערבי. אולם הקב"ה אמר לו שעל החלק המערבי לא נתבטל ועדיין קיים, ואין לו רשות להתפלל על זה, והוא לא יכנס.

דברי רש"י כאן מבוארים יותר בספרי (פרשת פנחס פסקא קלד): "וַיֹּאמֶר ה' אל משה עלה אל הר העברים הזה הר נבו, זו נחלת בני ראובן ובני גד, בשעה שנכנס משה לנחלת בני ראובן ובני גד שמח ואמר דומה אני שהתיר לי נדרי, התחיל שופך תחנונים לפני המקום. משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שגזר על בנו שלא יכנס לפתח פלטרין שלו, נכנס לשער והוא אחריו, לחצר והוא אחריו, לטריקלין והוא אחריו, כיון שבא ליכנס לקיטון אמר לו בני מיכן ואילך אתה אסור. כך בשעה שנכנס משה לנחלת בני גד ובני ראובן שמח ואמר דומה אני שהתיר לי נדרי, התחיל שופך תחנונים לפני המקום". ע"כ.

מכאן זה רואים, שאילו היה משה רבינו מצליח לכבוש חלק מארץ ישראל המערבי, בוודאי זה היה ראיה שנתבטלה השבועה, שהרי רק בגלל שכבש רק חלק המזרחי שאינו עיקר א"י, אמר לו הקב"ה שנשאר השבועה.

וא"כ היום שזכינו שהקב"ה עזר לכבוש את עיקר ארץ ישראל במלחמת השחרור, וכ"ש במלחמת ששת הימים שהיו שם נסים גדולים, ואחד מהם שבכלל לא רצו לכבוש את ירושלים המזרחי שהוא מקום המקדש, והקב"ה גלגל שלא ברצונם שיכבשו זה, זה בוודאי ראיה גדולה שכל השבועות האלו כבר נתבטלו (וע"פ במאמר [גילוי](#)

יחד ה' במלחמת ששת הימים).

ויותר מזה, הרי השבועה של הקב"ה שמשנה רבינו לא יכנס, היה בלי הגבלת זמן, ובכל זאת היה הוא אמינא שנתבטלה בעקבות הכיבוש. וא"כ כ"ש הגי' שבועות שמלכתחילה נתנו רק באופן זמני "עד שתחפץ", היינו כשיש גילוי שהקב"ה רוצה שיכבשו את א"י אז נגמרו השבועות, וא"כ מכיון שכבר הקב"ה עזר בנסים גדולים לכבוש א"י כולל ירושלים ומקום המקדש, זה כבר ראיה מוחלטת של ביטול שבועות. [ע"ע קריינא דאגרתא (ח"א סי' רה) שאחר הכיבוש נתבטלו השבועות].

וממילא כל הטענה של הגאון ר"מ שטרנבוך ששייך היום גי' שבועות, מופרכת בכל מכל כל, וכדי לדחות טענה זו הוא צריך ללכת בעקבות אלו שאומרים שכל הכיבוש הוא מעשה שטן או שכוחם ועוצם ידם של הציונים עשה להם את החיל הזה, וזה לא פחות חמור ממי שאומר (דברים, ה, ח) "כחִי וְעַצְם יְדֵי עֲשָׂה לִי אֶת הַחִיל הַזֶּה", ולא מתייחס כלל לשבועה שהקב"ה נשבע לאבותינו לתת לנו את הארץ, שיוצא מהמשך הפסוק שם.

ואולם כמובן שזה בבחינת תינוק שנשבה ולא נחשב כמזיד, משום שכך למד מרבנו, היינו הגרי"ז זצ"ל שכתב שרק משיח יכול לכבוש את א"י (גי' לקמן בגמ' ספח), וכן היה דעת כמה מתלמידי הגרי"ז כמו הרב שך זצ"ל, עיי' במאמר **בזאת תדעו כי אל חי בקרבכם**. וזה בערך שיטת סטמר ומונקטש. (עיי' חזו"א (אה"ע סי' קיה"ס ק"ו) בענין תינוק שנשבה שהרחיב הרבה הכלל הזה)).

כיבוש ארץ ישראל ע"י רשעים

וכן הטענה של הגאון ר"מ שטרנבוך שכיבוש א"י שייך רק ע"י שומרי תורה ומצוות, כבר הבאנו בהרבה מאמרים שכיבוש א"י שייך גם בחוטאים ומחטיאי הרבים, [איצ"ל שזה לא מתיר להימשך ח"ו אחרי מעשיהם הרעים].

כמ"ש בירבעם בן יואש (מלכים"ב, יד, כג - כו) "בשנת חמש עשרה שנה לאמציהו בן יואש מלך יהודה מלך ירבעם בן יואש מלך ישראל בשמרון ארבעים ואחת שנה: (כד) ויעש הרע בעיני ה' לא סר מכל חטאות ירבעם בן נבט אשר החטיא את ישראל: (כה) הוא השיב את גבול ישראל מלבוא חמת עד ים הערבה כדבר ה' אלהי ישראל אשר דבר ביד עבדו יונה בן אמתי הנביא אשר מגת החפר: (כו) כי ראה ה' את עני ישראל מרה מאד ואפס עצור ואפס עזוב ואין עזר לישראל".

וכן מבואר ביחזקאל (פרק טו מפסוק נג ואילך) שכשעם ישראל לא ראויים, בגאולת בעתה, הקב"ה יעזור לכבוש את א"י ע"י אנשים

המכונים אנשי סדום, (עי' במאמר **מכות המדינה ע"פ נצואת יחזקאל**, וע"ע יחזקאל סוף פ"ב וסוף פל"ו, וישעיה נט).

וב"ש שאסור להחריב עיר הסמוכה לספר, אפילו רובם עובדי ע"ז, כמבואר בסנהדרין (דף עו ע"ב) "אינן עושים עיר הנדחת סמוך לספר שלא יבוא גוים ויחריבו את א"י".

התמעטות קדושת ארץ ישראל בשליטת גוים

ובן הטענה של הגאון ר"מ שטרנבוך, שלא מתמעט קדושת ארץ ישראל ע"י שנותנים לגוים, מפורש בגמרא (כתובות דף קי"ט ע"ב) לא כך: "ת"ר: לעולם ידור אדם בארץ ישראל אפי' בעיר שרובה עובדי כוכבים, ואל ידור בחו"ל ואפילו בעיר שרובה ישראל. שכל הדר בארץ ישראל - דומה כמי שיש לו אלה, וכל הדר בחו"ל - דומה כמי שאין לו אלה, שנא' (ויקרא, כה, לה) 'לְתֵת לְכֶם אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן לְהָיוֹת לְכֶם לְאֱלֹהִים', וכל שאינו דר בארץ אין לו אלה? אלא לומר לך: כל הדר בחו"ל - כאילו עובד עבודת כוכבים; וכן בדוד הוא אומר (שמואל"ב, כו, יט) 'כִּי גִרְשׁוֹנֵי הַיּוֹם מְהַסְפֵּיחַ בְּנַחֲלַת ה' לְאָמֹר לֵךְ עֲבַד אֱלֹהִים אֲחֵרִים', וכי מי אמר לו לדוד לך עבוד אלהים אחרים? אלא לומר לך: כל הדר בחו"ל - כאילו עובד עבודת כוכבים". ע"כ.

וי"ש להקשות, מה התלונן דוד המלך שכופין אותו ללכת לחו"ל, הרי הוא הלך רק לעיר "גת" שזה א"י. אלא הכוונה מכיון שבאותו תקופה היתה גת ביד מלך פלשתים, זה נחשב מבחינה מסוימת לחו"ל אף שזה לא לגמרי חו"ל, וגם זה נחשב מבחינה מסוימת כאילו עובד ע"ז, וא"כ כל מה שמוסרים חלקי א"י לגוים, מקבל חלק זה בבחינה מסוימת דין חו"ל.

מי כאן הרודף?

כניעה לטרור מביא לידי סכנה נוראה

כ"ב ויתור על א"י, ראינו שהביא רק שפיכות דמים, כל הסכם אוסלו הארור הביא הרבה שפיכת דמים, וכן גירוש גוש קטיף הביא כבר כשלושה מלחמות בעזה, כי זה כניעה, והגוים מקבלים בזה גיבוי ואומץ ומתחזק אצלם גם כח האיסלאם. וכן בשבוע האחרון כשראש הממשלה הסיר הבדיקות לערבים מהר הבית, הכריזו הערבים שזה ניצחון גדול לאיסלאם, וא"כ אם ח"ו יפסיקו לעלות להר הבית, הערבים מחשיבים זה לניצחון ויוסיפו ח"ו להרבות פיגועים וכמו שכבר הזכרנו, וזה בגדר מוסר הר הבית לערבים, ומעלה כוחם של הכפירה האיסלאמית (עי' במאמר **עליה לכה הציט** פיגוע, זה סיבה לנצח, או לחוק את המוקס), ומוסר הוא בגדר רודף כמבואר בחז"ל.

וכן במערכת הביטחון אמרו כמה פעמים שרק העליה של יהודים להר הבית נותן אפשרות לשמור על המקום (עי' צנספיה). וכן כבר היה פעם שראש הממשלה רבין רצה לתת לגמרי את הר הבית לערבים, ורק בגלל מסירות נפש של היהודים שעולים להר הבית הבין שהבעלות על הר הבית חשוב מאוד ליהודים ונמנע מזה.

וכן מבואר בגמרא (שבועות דף ע"ג ט"א) כשתלמידי חכמים נותנים ערך עליון למקום שסמוך לירושלים, זה נותן חשיבות גם לעמי הארץ, שימסרו נפש על המקום הזה, ולא יתנו שהגויים יכבשו את ירושלים, וזה שייך כ"ש למקום המקדש עצמו.

וא"כ מי שטוען שיש כאן ענין של רודף, ומשיא את הויכוח מחוץ לביאור ההלכה, להאשים העולים לרודפים, אולי מקודם יחשוב לעצמו, שאולי מה שאמר לאחרים שיעזבו את הר הבית, נותן לו הדין שאמר לאחרים.

וחו"כ מזה, עצם ההשמצה בצורה חריפה על העולים, ולכתוב עליהם שהם בכלל רודפים וצריך להוקיע אותם מן הציבור, זה בבחינה מסוימת בכלל רודף מוסרי שנכנס לחייהם. [בזה אין אנו מאשימים שאר הרבנים, שרק כתבו שזה אסור, ולא מאשימים האחרים בדין רודף]. (עי' צמאמר האם צלמת אסור לעלות לר הבית).

המתנגדים לא הולכים עם תכלת, ויתנגדו גם בהמשך

ויש לדעת, שכל אלו הרבנים, גם לא הולכים עם התכלת שנתחדש בדורנו (והוא ארגמן קהה קוצים, מורקס, פורפורא), כולל הגאון ר' משה שטרנבוך שמתנגד לחידוש תכלת (עי' תשובות והנהגות (ח"ד, סי' ה) בשם הגרי"ז שצריך מסורת ואין לנו, ולא מהני ראיות, ורק משיח יכול, וזה כנגד הגרי"ף והרא"ש שהביאו דיני תכלת, וכן כתב שאנו בדור הסתר פנים ולא שייך שיתגלה התכלת, וד"ל). ועיקר הסיבה משום שלא רוצים דברים חדשים, וזה יכול להיות בשני אופנים, **אחד** שאומרים מפורש שלא רוצים דברים חדשים ורק משיח יכול לחדש, **שנית** שמחפשים דברים רחוקים כאילו זה פוטר ממצות תכלת, (עי' צמאמר אליהו הנביא ומשיח, בהאזנה תצוה היום אם בקולו תשמעו, ומאמר לנו גדולי ישראל לא לנצפים תכלת). וממילא גם לעליה להר הבית עושים מה שפסקו בדורות הקודמים, ולא רואים שנתחדש המצב, שכעת ששייך גם ענין של כיבוש, וכן נתברר במוחלט מקום המקדש, וכן שאנו קרובים יותר להקרבת קרבנות, נתחדש המצב, וממילא מי שמוכן לקיים גם חלקי התורה שנתחדש אפשרות קיומו, מוכן לבדוק המצב כדי לעלות על הר הבית.

הויכוח הזה לא נגמר בעליה להר הבית, אלא לכל המשך תהליכי הגאולה, שמי שמוכן לקיים מה שאפשר לקיים עכשיו ולא עושה תנאי שמשיח יעשה, כשיגיע האפשרות להקריב קרבנות ויתבררו ההלכות לזה, יקריב, וכן כשיהא אפשרות להקים בית המקדש, ויתבררו ההלכות לזה, יקים. אבל מי שתולה הכל במשיח, יתנגד לכל אלו הדברים. [נעיי במאמר **לא תנסו את ה', והגאולה**, שיש לאו של "לא תנסו את ה'" למי שעושה תנאי שצריך משיח בשביל לקיים מצוות].

מסקנא

אותו טענה שנחמיה לא חשש מצד התגרות באומות לבנות חומת ירושלים, שייך גם לעולים להר הבית. ומי שחושב שכל תהליכי הגאולה יעשה משיח, יתנגד גם לכל מי שעושה פעילות שמקרב הגאולה דרך הטבע. ויש חשש שיהפוך הרודף לנרדף והנרדף לרודף, עיי בזה באמונה ובטחון להחזו"א (פ"ג סעי' ג).

ובן יש נפ"מ לקרבנות ובנין בית המקדש, כשיתבררו כל ההלכות, אם יתאחר ביאת המשיח, ויהא אפשרות לקיים, יתקיים דוקא ע"י אלו שלא סומכים שמשיח יעשה, ולא ע"י אלו שחושבים שאמונת המשיח פוטר אותם מכל מצוות אלו.

הויכוח להקמת המדינה עבר לויכוח להחזרת שטחים, וכעת על עליה להר הבית, ומה שיותר קדוש יש יותר מתנגדים.

כ"ז מי שעולה להר הבית אחרי מקוה, בלי נעלי עור במקום שמותר ללכת ומתפלל אפילו בלבו, מקיים מצוות תפלה בהר הבית, ומצוות ומקדשי תיראו, ומצוות ביעור ע"ז, ומכריז שהקב"ה יחיד בעולם וא"הי ישראל ובחר בעם ישראל.

נספח: השב"כ בעד עליית יהודים להר הבית

בכנס בנושא הר הבית וזכויות היהודים לעלות למקום, חשף הרב יעקב מדן שיחה שקיים עם ראש השב"כ וראש המחלקה היהודית, בה הם טענו כי "אם לא יעלו יהודים להר, נאבד את האחיזה בהר הבית"

יונתן אוריך, כיפה, י"ט תמוז תשע"ג

את האחיזה בהר הבית", סיפר הרב מדן, "בעבר נקראתי לראש השב"כ והוא נתן לי על הראש שאם לא נעלה להר לא נוכל לעמוד ולהיאחז בהר הבית. לפני חודשיים אמר לי ראש המחלקה היהודית שהוא מתגבר את הכוחות בהר והוא לא מבין למה יהודים לא עולים. אם בכירים מהשב"כ אומרים זאת אז מי אני שאתווכח? ערבים עושים את צרכיהם על ההר ומשחקים כדור-רגל, זהו חוסר מודעות של מנהיגי המדינה".

במרכז מורשת בגין התקיים אמש (ד') יום עיון בנושא הר הבית וזכות היהודים לעלות להר. באירוע השתתפו הרב דוד סתיו, הרב יובל שרלו, הרב יעקב מדן ופעילים מרכזיים למען העלייה.

הרב מדן חשף אמש, בדבריו בכנס, כי השב"כ עצמו בעד עליית יהודים להר הבית. "ראש השב"כ וראש המחלקה היהודית אמרו לי שאם לא יעלו יהודים להר, אנו נאבד

נספח: שיטת הגרי"ז בהתנגדות למדינה, בין בהתחלה ובין בהמשך

דעת הגרי"ז שהובאה כאן, מתוך הספר "עובדות והנהגות לבית בריסק" (ח"ד, נמלא צ'אולר הכהנא).

הערה על הדברים הנ"ל: בסידור כתוב להיפך, שקיבוץ גליות הוא לפני "השיבה שופטנו", ולפני ביעור הרשעים, ולפני בית המקדש, ובית המקדש הוא לפני משיח, עי' מגילה (ח"ב"ג, י"ב ט"ז). [בלי מדינה לא היה שייך קיבוץ גלויות בגדול, שהרי האנגלים שלחו את ספינות המעפילים למיתה, ואחר הקמת המדינה נעשה חוק השבות, שכל יהודי יכול לבוא לא"י]. והשראת השכינה בא ע"י מעשינו ולא מעצמו, וכן נאמר ברש"י (שמות, לט, מג) "וַיִּבְרַךְ אֹתָם מִשָּׁה - אָמַר לָהֶם יְהוָה רְצוֹן שֶׁתִּשְׂרָה שְׁכִינָה בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם".

האיסור בעצם הקמתה

שמעתי מחתנו של בעל המעשה שליט"א:

בזמן הקמת המדינה שאלו את מרן הגרייז זצ"ל, האם להדגיש את העובדה שבראשות המדינה עומדים כופרים שכל מטרתם עקירת הדת, או להתייחס בעיקר אל האיסור החמור שבעצם הקמת מדינה לישראל, לפני ביאת המשיח, וישיבת הסנהדרין בלשכת הגזית.

ושלחו גאון אחד שליט"א ממקורביו של רבינו הגרייז לשאול את חוות דעתו הרמה בנידון זה.

ואמר לו רבינו, שצריך להדגיש בעיקר את האיסור שבעצם הקמת מדינה, שבל יחשוב מאן דהוא שאם תתנהג המדינה עפ"י שולחן ערוך יש היתר להקימה.

★ ★ ★

וכן שמעתי בשם הגאון רבי רפאל שפירא זצ"ל (מח"פ) שאמר מרן הגרייז זצ"ל להרהי"צ רבי עמרם בלויא זצ"ל, "יש להדגיש שאין חסרונה של המדינה רק בגלל החילול שבת, והעבירות במעשה שהם עושים, כי אפילו אם אתה תהיה ראש הממשלה, אסור להקים את המדינה..."

אם תעירו, מה תעירו

אמר הגאון הגדול רבי מאיר הלוי סאלאוויצקי שליט"א, בן מרן הגרייז זצ"ל כדלהלן:

מרן הגרייז זצ"ל דייק בשיר השירים בפסוקים המזהירים על ג' השבועות שהשיבע הקבי"ה את ישראל, בדפסוק אחד (ב' ז') כתוב לשון "אם תעירו", ובפסוק אחר (ח' ד') כתוב "מה תעירו".

והסביר דקאי על שני מצבים בזמן הגלות, דשלמה המלך עי"ה צפה ברוח קדשו שיגיע מצב שאנשים מזרע ישראל ירצו לדחוק את הקץ, וייסדו ממשלה בזרוע בשר, קודם ביאת המשיח, ועל כן בתחילה הזהיר שאסור לעשות כן, ואמר בלשון "אם תעירו".

ועל המצב שאחרי הקמת המדינה, שדחיקת הקץ וההתגרות באומות יהפכו כבר למציאות, אמר בלשון "מה תעירו", דהיינו לאחר שראיתם שלא הועיל לכם דבר, מדוע אתם ממשיכים בדרככם הרעה להתגרות באומות, ולשפוך דם ישראל כצבאות וכאילות השדה.

הלא זה כתוב בסיזור

פעם שאל אחד את מרן הגרייז זצ"ל, "היכן כתוב בגמרא או בשולחן ערוך שרעיון הציונות פסול הוא!..."

אמר לו מרן הגרייז זצ"ל: "גמרא!..." "שולחן ערוך!..." תביא סידור ואראה לך היכן זה כתוב!... והראה לו בתפילת שמונה עשרה את התיבות "ותחזינה עיננו בשובך לציון!..." והיינו כשהשי"ת יחזור ויתגלה... ולא נחפוץ להיגאל מעצמנו לפני בנין בית המקדש, והתגלות כבוד שמים עלינו.

[דברים הידועים מביה בריסק, מפי השמועה]

